

Інна Школьник, Євгенія Бондаренко, Мирослав Остапенко

Визначення оптимального розміру фонду виплати компенсацій інвесторам для країн з розвинутим фондовим ринком та України

Фонд виплати компенсацій є ефективним механізмом забезпечення захисту інвестицій індивідуальних інвесторів на фондовому ринку, що підтверджує досвід країн з розвинутим фондовим ринком та країн, що розвиваються (США, Великобританія, Франція, Чеська Республіка, Болгарія, Ірландія, Мальта). Стійкий інтерес індивідуальних інвесторів до інструментів фондового ринку підтримується запровадженням механізму гарантування їх інвестицій. Фондовий ринок України має проблему з привабленням додаткових інвестицій, в той час як індивідуальні інвестори мають доволі великий об'єм фінансових ресурсів, що не використовуються в операціях з фінансовими інструментами через високий рівень недовіри, спричинений кризою на світовому та державному фінансових ринках. Створення в Україні фонду виплати компенсацій для захисту інвестицій передбачає розвиток та запровадження державної системи захисту майнових інтересів інвесторів на фондовому ринку, що потребує виплати компенсацій клієнтам усіх професійних учасників фондового ринку через певні ризики. Основною умовою ефективного функціонування фонду виплати компенсацій учасникам фондового ринку є його розмір, що має відповідати наступним критеріям: мінімальний рівень ризиків, розрахунок суми внесків за поточний період, сума витрат на утримання та дотримання вимог до фінансової стійкості фонду. Для побудови моделі був використаний метод портфельного аналізу Марковица. Цільова функція та зв'язки були побудовані за допомогою програмного пакету Statistica. Цільова функція та зв'язки були представлені як многочлени третього рівня та розраховані за допомогою множинної нелінійної регресії. За результатами розрахунків, з врахуванням цих умов, була розроблена модель оптимізації для визначення розміру фонду виплати компенсацій. Перевірка цієї моделі була проведена на прикладі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, фондів виплати компенсацій США, Великобританії, Чеської Республіки, Болгарії, Ірландії та Мальти. За результатами розрахунків, було визначено розмір фонду виплати компенсацій, що гарантує мінімальний рівень ризику враховуючи суму внесків за поточний період, суму витрат на утримання та вимоги до фінансової стійкості фонду.

Ключові слова: фондовий ринок, захист інвестицій, індивідуальні інвестори, фонд виплати компенсацій, оптимізація.

Класифікація JEL: G28, G32.

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/), що дозволяє повторне використання, розповсюдження та відтворення, забороняє використання матеріалів у комерційних цілях та вимагає наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.

Инна Школьник, Евгения Бондаренко, Мирослав Остапенко

Определение оптимального размера фонда выплаты компенсаций инвесторам для стран с развитым фондовым рынком и Украины

Фонд выплаты компенсаций является эффективным механизмом обеспечения защиты инвестиций индивидуальных инвесторов на фондовом рынке, что подтверждает опыт стран с развитым фондовым рынком и развивающихся стран (США, Великобритания, Франция, Чешская Республика, Болгария, Ирландия, Мальта). Устойчивый интерес индивидуальных инвесторов к инструментам фондового рынка поддерживается внедрением механизма гарантирования их инвестиций. Фондовый рынок Украины имеет проблему с привлечением дополнительных инвестиций, в то время как индивидуальные инвесторы имеют довольно большой объем финансовых ресурсов, не использующихся в операциях с финансовыми инструментами из-за высокого уровня недоверия, вызванный кризисом на мировом и государственном финансовых рынках. Создание в Украине фонда выплаты компенсаций для защиты инвестиций предусматривает развитие и внедрение государственной системы защиты имущественных интересов инвесторов на фондовом рынке, что требует выплаты компенсаций клиентам всех профессиональных участников рынка из-за определенных рисков. Основным условием эффективного функционирования фонда выплаты компенсаций участникам фондового рынка является его размер, который должен соответствовать следующим критериям: минимальный уровень рисков, расчет суммы взносов за текущий период, сумма расходов на содержание и соблюдение требований к финансовой устойчивости фонда. Для построения модели был использован метод портфельного анализа Марковица. Целевая функция и связи были построены при помощи программного пакета Statistica. Целевая функция и связи были представлены как многочлены третьего уровня и рассчитаны при помощи множественной линейной регрессии. По результатам расчетов, с учетом данных условий, была разработана модель оптимизации для определения размера фонда выплаты компенсаций. Проверка данной модели была проведена на примере Фонда гарантирования вкладов физических лиц, фондов выплаты компенсаций США, Великобритании, Франции, Чешской Республики, Болгарии, Ирландии и Мальты. По результатам расчетов, был определен размер фонда выплаты компенсаций, что гарантирует минимальный уровень риска, учитывая сумму взносов за текущий период, сумму расходов на содержание и требования к финансовой устойчивости фонда.

Ключевые слова: фондовый рынок, защита инвестиций, индивидуальные инвесторы, фонд выплаты компенсаций, оптимизация.

Классификация JEL: G28, G32.

Статья находится в открытом доступе и может распространяться на условиях лицензии [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/), что позволяет повторное использование, распространение и воспроизведение, запрещает использование материалов в коммерческих целях и требует присутствия соответствующей ссылки на оригинальную версию статьи.